

Aalborg den 10. september 2020

STATEGINOTAT

Psykiatriens Hus i Aalborg

1. Baggrund

Indsatsen for borgere med psykisk sygdom er delt mellem regionen og kommunen, hvor regionen varetager behandlingen, mens kommunen varetager den sociale indsats. Som følge af denne opdeling kan det være en udfordring for både borgere med psykisk sygdom, deres pårørende samt fagprofessionelle at navigere i forløb med aktører fra begge sektorer.

Af regionens budgetforlig for 2020 fremgår det, at sammenhæng for borgere med en psykisk lidelse er et vigtigt indsatsområde i styrkelse af psykiatrien i de kommende år. Muligheder for samarbejde på tværs af region og kommuner i Nordjylland, f.eks. gennem etablering af fælles psykiatrive, skal derfor afdækkes.

Muligheden for i samarbejde med Region Nordjylland (RN) at etablere et Psykiatriens Hus i Aalborg har ligeledes tidligere været drøftet på politisk niveau i Aalborg Kommune (AAK).

Det er et fælles ønske at afdække mulighederne for at gå skridtet videre i det tværsektorielle samarbejde bl.a. med inspiration fra andre psykiatrive i landet. Det sker i første omgang med henblik på en principiel stillingtagen i AAK og regionen og – forudsat opbakning – et efterfølgende oplæg til budgetforhandlingerne i AAK og regionen om etablering af et fælles Psykiatriens Hus i Aalborg.

Ved mødet i Sundhedsstyregruppe Aalborg den 28. november 2019 blev det besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe på strategisk niveau, der inden medio 2020 skal beskrive muligheden for et tværsektorielt samarbejde i regi af Psykiatriens Hus i Aalborg.

2. Vision

Det er visionen, at borgere med psykisk sygdom i komplekse forløb med mange aktører oplever, at der, med borgeren som aktiv aktør, gives en sammenhængende og koordineret fælles indsats af høj kvalitet.

Med en fysisk samling af dele af den psykiatriske og kommunale indsats i Psykiatriens Hus i Aalborg skal der, med borgeren som aktiv aktør, skabes en ramme, hvor borgere med samtidig kontakt til både behandlingspsykiatrien og kommunen får mulighed for bedre koordinering mellem relevante tilbud i de to sektorer.

Psykiatriens Hus er utvetydigt til for borgerens skyld, men en sidegevinst vil også være, at kommune og behandlingspsykiatrien får bedre indblik i hinandens kerneopgaver samt udvikler et fælles sprog.

Psykiatriens Hus skal skabe bedre rammer for borgerens recovery. Det er et grundlæggende og bærende princip, at Psykiatriens Hus i Aalborg bygger på brugerinddragelse, ressourcer i borgerens netværk og frivillighed. Med Psykiatriens Hus ønskes skabt en anden og bedre ramme for inddragelse af frivillige, end vi har i dag. Psykiatriens Hus skal være et sted, hvor borgere/patienter/pårørende kan mødes i uformelle rammer.

3. Formål og mål

Rammen for det tværsektorielle samarbejde er defineret i Sundhedsaftalen, herunder samarbejdsformen [Patientens team](#)¹.

Psykiatriens Hus i Aalborg skal organisere tilbuddene og samspillet/samarbejdet med borgere med psykisk sygdom på en ny måde gennem nye fælles arbejdsgange. Der skal være fokus på at udvikle, understøtte og implementere tværsektorielle samarbejdsrelationer indenfor rammerne af Patientens team. Det skal bl.a. sikres, at der sammen med borgeren foregår et samarbejde på relevante ledelses- og faggruppeniveauer, foregår direkte kommunikation mellem relevante aktører og ikke mindst høj grad af medarbejder- og brugerinvolvering.

Formålet med Psykiatriens Hus i Aalborg er således, at der indenfor rammerne af Patientens team udvikles et "samarbejdsrum" mellem den kommunale og regionale indsats samt borgeren, der sætter borgerens behov i centrum og skaber en sammenhæng og helhed, som har mærkbare fordele for borgeren.

Målet med Psykiatriens Hus i Aalborg er, at borgere med psykisk sygdom i komplekse forløb opnår en større livsmestring og -trivsel – og at borgerne oplever øget kvalitet i indsatsen.

Sammenfattende er følgende forudsætninger for at kunne realisere visionen og målet med Psykiatriens Hus i Aalborg:

- At indsatsen gives ud fra mindstemiddelprincippet (indsatsen gives så tidligt som muligt og på det mindst indgribende niveau men tilstrækkeligt i forhold til borgerens behov)
- At det i samarbejde med borgeren er det enkelte menneskes behov, der er udgangspunktet for helhedsorienterede indsatser på tværs af de to sektorer
- At der etableres et ledelsesmæssigt samarbejde, så der fortsat sikres løbende opfølgning og videreudviklingen af modellen for samarbejde i Patientens Team
- At særligt definerede indsatser på tværs af sektorerne samles i én fysisk enhed, hvorved den relationelle koordinering styrkes, idet fagpersoner fra begge sektorer opnår større viden om og kendskab til hinandens rammer (lovgivningsmæssigt og økonomisk), opgaver/ansvar og faglighed/kompetencer
- At der gives mulighed for at afprøve integrerede tværsektorielle samarbejdsmodeller, herunder udvikling af en model for samarbejde i Patientens team
- At bruger- og pårørendeinddragelse er en drivende kraft i arbejdet i Psykiatriens Hus
- At der løbende er fokus på muligheder for brugerdrevne aktiviteter.

4. Effekt

En realisering af visionen og målet med Psykiatriens Hus i Aalborg forventes at have en række afledte effekter på borger- og sektorniveau.

Afledte effekter på borgerniveau:

- Øget kvalitet i indsatsen
- Lettere at navigere i "systemet"
- Større understøttelse af egen recovery-proces samt større oplevelse af ansvar for eget liv og forløb
- Højere grad af rehabilitering og dermed en større livsmestring og -trivsel
- Større lighed i sundhed (borgeren modtager individuel tilpasset indsats i henhold til funktionsniveau/problemstilling).

Afledte effekter på sektorniveau:

- Den rette borger får den rette hjælp, på rette tid og det rette sted.
- Videreudvikling af samarbejdsmodellen for Patientens team

¹ Patientens team er en dynamisk arbejdsform, der organiserer samarbejdet om opgaver i patientforløbet i et koordinerende netværk. Patientens team udgøres af en gruppe fagpersoner, der i samspil med patienten har til opgave at opnå størst mulig kvalitet i indsatsen og sammenhæng i patientforløbet. Patientens team er kendetegnet ved, at patienten og evt. pårørende er en del af teamet.

PSYKIATRIEN
– i gode hænder

- Antallet af (gen)indlæggelser reduceres
- Antallet af uhensigtsmæssige indlæggelser forebygges
- De kommunale indsatser og indsatser fra behandlingspsykiatrien bliver mindre indgribende i borgernes liv
- Flere borgere kan fastholdes i beskæftigelse eller uddannelse
- Frigørelse af ressourcer til andre formål.

Der skal løbende foretages relevante kvalitative og kvantitative målinger/monitorering af effekterne af indsatsen.

5. Målgruppe

Målgruppen for Psykiatriens Hus i Aalborg er borgere over 18 år bosiddende i Aalborg Kommune, der har samtidig kontakt til kommunen og behandlingspsykiatrien.

Målgruppen afgrænses til borgere med moderate symptomer og moderat funktionsnedsættelse, der er i længerevarende komplekse behandlingsforløb, hvor der er mange aktører fra forskellige sektorer involveret.

Målgruppen er karakteriseret ved at være borgere med psykisk lidelse, som har længerevarende og gentagne forløb i Psykiatrien. Når borgeren er i en stabil og recovery-orienteret fase, hvor den intensive/akutte psykiatriske behandling fylder mindre, er der behov for en koordineret indsats/støtte på tværs af sektorer/myndighedsområder.

Det er således funktionsniveauet og kompleksiteten i forløbet - og ikke diagnosen - der er afgørende for, hvorvidt borgeren tilhører målgruppen for Psykiatriens Hus i Aalborg.

Afhængig af de fysiske rammer, herunder hvilke kommunale og regionale funktioner, der i opstartsfasen kan tilknyttes Psykiatriens Hus, vil der være behov for yderligere afgrænsning af målgruppen i en kommende planlægningsfase (jf. endvidere afsnit 9 og 10).

6. Visitation

Psykiatriens Hus er et "åbent"/uvisiteret hus for borgere, der allerede er visiteret til ydelser i kommunen og behandlingspsykiatrien.

7. Funktioner

Psykiatriens Hus er base for den tværsektorielle indsats, da det er her indsatsen koordineres primært via møder i regi af Patientens team. Under forudsætning af politisk godkendelse af strateginotatet, skal der igangsættes en proces med afklaring af, hvilke regionale og kommunale funktioner, der skal indgå i Psykiatriens Hus.

Det foreslås, at der er kommunale døgnpladser i regi af Psykiatriens Hus. En mulighed er, at allerede eksisterende kommunale senge kan 'konverteres', men der senere skal tages stilling til eventuelt flere senge eller øget beredskab af dem. Der skal samtidig afklares finansiering af sengene.

Det foreslås endvidere, at der etableres fælles kommunale/regionale tilbud/indsatser i Psykiatriens Hus som f.eks. psykoedukation, relevante KRAM-tilbud, værested/café, peers (patienter og pårørende) samt frivilligt bårne/brugerstyrede aktiviteter.

Det forventes således, at der er medarbejdere, der har fast base i Psykiatriens Hus.

Det foreslås, at der ansættes en daglig leder med fælles reference til Aalborg Kommune og Psykiatrien samt fælles koordinator/sekretær/receptionist.

På sigt kan Psykiatriens hus udvides til at omfatte øvrige funktioner/indsatser som f.eks. samarbejde med almen praksis (evt. mødested for et Samråd i forhold til målgruppen) og PSP-samarbejdet.

8. Fysisk placering

Det er vigtigt, at det er let tilgængeligt for borgerne at komme til og fra Psykiatriens Hus, herunder at der er gode parkeringsmuligheder samt mulighed for offentlig transport. Det er en forudsætning for snarlig etablering af Psykiatriens Hus, at huset etableres i regi af eksisterende fysiske rammer².

De fysiske rammer vil skabe såvel muligheder som begrænsninger for, hvad Psykiatriens hus kan rumme.

9. Gradvis etablering

Erfaringer fra andre Psykiatrihuse viser, at det er svært for både borgere og fagprofessionelle at rumme den fulde forandring på én gang. Der bør således over tid ske en gradvis etablering og udvikling af målgruppe og indsats:

- I opstartsfasen er der fokus på afgrænsning af målgruppen samt opbygning og videreudvikling af Patientens team-samarbejdet i forhold til målgruppen.
- I den efterfølgende fase er der fokus på muligheder for udvidelse af målgruppen, opbygning og etablering af bredere funktioner og samarbejde, herunder frivillige/brugerstyrede aktiviteter m.v.

10. Økonomi

Under forudsætning af politisk godkendelse af ambitionerne og visionerne med etablering af Psykiatriens Hus i Aalborg, vil arbejdsgruppen arbejde videre med notatet, herunder præcisering og konkretisering af målgruppen og det tværsektorielle samarbejde. Den endelige udgave af strateginotatet forventes politisk behandlet inden udgangen af 2020 med henblik på at indgå i budgetprocessen for 2022 i henholdsvis kommunen og regionen.

Psykiatriens Hus forventes at blive et fysisk hus. Placeringen forventes drøftet og afklaret efter politisk godkendelse af det første udkast af strateginotatet (september 2020).

Den overvejende del af Psykiatriens Hus i Aalborg kommer til at bestå af allerede eksisterende regionale og kommunale funktioner, som finansieres indenfor rammerne af eksisterende budget. I udgangspunktet finansierer hver sektor udgifter relateret til eget ansvars-/myndighedsområde.

Afhængig af de fysiske rammer og indholdet i tilbuddet kan der forventes behov for tilførsel af økonomiske ressourcer til følgende:

- Etablering/ombygning af fysiske rammer
- Drift (husleje, el, varme m.v.)
- Aktivitetsomkostninger
- Fælles medarbejderressourcer (f.eks. daglig leder og/eller koordinator/receptionist e.lign.).
- Evt. etablering af døgnpladser

Region Nordjylland har prioriteret midler til anlæg, hvor der er afsat 1,5 mio. kr. i hvert af årene 2021 og 2022.

² En mulighed for fysisk placering af Psykiatriens Hus Aalborg er på "Støberiet", Hennings Smithsvej, Aalborg. Udover 21 midlertidige døgndækkede pladser, råder Aalborg Kommune over 5 akutpladser forbeholdt mennesker med sindslidelse. Pladserne ligger under samme tag på Henning Smithsvej 3 i Aalborg. I bebyggelsen på Henning Smiths Vej, der samlet betegnes "Støberiet", råder Aalborg Kommune til og med 2026 desuden over 14 ledige pensionskasseboliger fordelt på to etager på Henning Smithsvej 7. Det foreligger i AAK en politisk beslutning om, at det nuværende botilbud Kongensgade, der ligeledes er til mennesker med sindslidelse, skal flytte til Henning Smithsvej 7. Indflytningen efterlader 7 ledige og endnu ikke disponerede boliger på 1. sal i bebyggelsen Henning Smithsvej 7. Opnås fra Regionsrådet og Aalborg Byråd tilslutning til strategioplægget, anbefales det, at der foretages en vurdering af hvorvidt Psykiatriens Hus - med henblik på at minimere etableringsomkostningerne mest muligt, med fordel kan placeres på Henning Smithsvej 7, således at der samtidig opnås tæt tilknytning til og samarbejde med akutboligerne på Henning Smithsvej 3.